

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire,
en Aruba per drie maanden fl. 2,— met
voornutbetaling.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—

Afzonderlijke nummers fl. 0,25.

Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels
fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN VAN PIETERMAAL. N° 129.

De Agentuur:

JAN ELLIS, Curaçao, — Otrabanda.
JUAN CAPRILES, Aruba, — Playa.
JOSE A. ROSA HERRERA, Bonaire, — Playa.

UITSLUITEND AGENT VOOR FRANKRIJK

Telssedre 39, Rue Paradis, Poissonnière, Parijs.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.

Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres
luna, pagar padilanti.

Ta lugarnan for Curaçao, Bonaire i Aru-
ba fl 10,— pa anja.

Un number só fl. 0,25.

Un anuncio di 1 te 7 regel, fl 0,50, cada
regel mas fl. 0,07½.

SCHEEPSTIJDINGEN.

aankomst alhier:

19 Juli *Duitsche St.* van Hamburg.
25 „ *Maracaibo* „ Maracaibo.
27 „ *Philadelphia* „ N.-York.

CALENDARIO.

Juli.

17 DOMINGO VII despues di Pentecostes.
18 LUNA S. Frederico, m.
19 MARTES S. Vicente de Paul, c.
20 RAZON S. Gerónimo Emiliano, c.
21 HUEBES Sta. Praxède, v.
22 VIERNES Sta. Maria Magdalena.
23 SABRA S. Apolinario, m.

STAND DER MAAN.

N. M. 20 Juli 4 u. 14 min. P. M.

Opkomst der Zon:

20 Juli 5 ure 39 min.

Ondergang der Zon:

20 Juli 6 ure 21 min.

SCHEEPSTIJDINGEN.

vertrek van hier:

17 Juli *Maracaibo* naar Marac.
31 „ *Duitsche St.* „ Hamburgo.
8 Aug. *Philadelphia* „ N.-York.

DE ROMEINSCHE QUAESTIE.

Is inderdaad de Romeinsche Quaestie een nieuwe phase ingetreden? Moet de toespraak des H. Vaders in het jongst gehouden Consistorie als de aanvang van dit nieuwe tijdperk worden beschouwd?

Tal van bladen, zoowel buiten als in Italië, hebben zich die vraag gesteld en beantwoorden haar, natuurlijk in verschillende zin. Terwijl de onverzoonlijke, aan Kerk en Paus uit aard en beginsel vijandige pers volhardt in de eischen die, te eenemale ingewilligd, de Kerk niet alléén tot dienares van den Staat verlagen, maar haar geheel en al zouden vernietigen, gelaten zich andere organen — weinig in getal — nog altijd als bestond de Romeinsche Quaestie niet meer. Verreweg de meesten evenwel, en daaronder in Italië bladen die voor officieuze organen der Regering doorgaan, miskennen noch de voordeelen die in het tot stand komen van een oplossing zouden gelegen zijn, noch de gezindheid des Pausen om tot die oplossing van zijn kant den weg open te laten. Merkwaardig is bijv. de opmerking waarvan de alles behalve clericale *Popolo Romano* den tekst der Allocutie doet vergezeld gaan:

„De verklaringen van den verlichten Paus hebben recht op de aandacht onzer Staatslieden, en als het Hoofd der Kerk op zoo voortreffelijke en heldere wijze de vraag stelt naar de verhoudingen tusschen den Italiaanschen Staat en den H. Stoel, dan mogen wij ons niet onttrekken aan het onderzoek van het moeielijk vraagstuk.” — De *Opinione* is niet minder waardeurend in haar oordeel over de beteekenis van 's Pausen woord. Zij verklaart zich gelukkig door de woorden, waardoor een verzoening binnen korter of langer tijd in 't vooruitzicht gesteld wordt, en vervolgt: „In aller belang is

het, dat de strijd beëindigd worde, en wat men ook moge zeggen, wij zijn overtuigd dat de groote meerderheid van het Italiaansche volk den vrede wil tusschen Kerk en Staat, den vrede, waardig voor beiden, dat verstaat zich.”

De *Riforma*, het orgaan van den minister Crispi, onthoudt zich van commentaar en merkt alleen op, dat de Paus verzuimd heeft, de middelen tot verzoening aan te wijzen; maar de *Italia* wijst op onderhandelingen met Crispi, die indertijd door den Paus — toenmaals aartsbisschop van Perugia — zouden geopend zijn en waarbij generaal Carini als tusschenpersoon zou hebben dienst gedaan. Die onderhandelingen, beweert de *Italia*, zijn in den laatsten tijd, sedert het weder optreden van Crispi als minister, hervat, en de opmerking van het blad: „dat Z. H. den gang dier onderhandelingen ver genoeg gevorderd achtte om in het openbaar te kunnen spreken,” zou een niet onwaarschijnlijk antwoord geven op de vraag, waarom de *Riforma* zoo voorzichtig meende te moeten zwijgen. De *Fanfulla* vraagt zich af: of de „onschendbaarheid van Rome” en de „onafhankelijkheid des Pausen,” in den zin van Leo XIII, inderdaad elkander uitsluiten, en meent dat een ernstig onderzoek naar het te geven antwoord de geheele politieke wereld het levendigst belang moet inboezemen.

Ziedaar ongetwijfeld heel wat anders dan hetgeen door de liberalen pers eenige jaren geleden als historisch feit werd geproclameerd. Het Pausdom doort zich gelden ook in den toestand, waarin het door den roof der Pauselijke staten gebracht werd. Zij die den strijd hebben aangeboden, kunnen niet anders meer dan naar den vrede verlangen. In hun waan dat de omstandigheden zeker de oplossing wel zouden brengen, zagen zij zich bedrogen. De verwachting, dat wanneer zij slechts voet bij stuk

hielden, de Paus wel bereid zou gevonden worden om een tegenbeeld van den gang naar Canossa te leveren — die verwachting werd niet vervuld. En evenmin de hoop dat Italië het zonder „Clericale elementen” zou wel kunnen stellen. Het „noch kiezers noch gekozenen” van Pius IX z. g., door Paus Leo's gezag nog steeds de stelregel van Italië's Katholieken, oefent een noodlotigen invloed uit op de samenstelling van Parlement en Regering. In Italië doet zich het zonderringe feit voor dat in beginsel geen enkel behoudend element in het staatsleven aanwezig is, tenzij men „behoud” wil noemen wat niet anders is dan de bangelijke kortzichtigheid van het egoïsme. Zelfs de romeinsche *Tribuna*, een blad dat niet aan de mogelijkheid eener verzoening zegt te gelooven, geeft als haar meening te kennen dat een deelnemen van de Katholieken aan het staatsleven „Italië zou redden uit het marasme, waarin het verstikt wordt, en in de aderen van het bloed zou brengen, dat al te spaarzaam het deel is der Italiaansche patriotten.”

Blijkt de indruk van het Pauselijke woord op de openbare meening uit het bovenstaande wel onmiskenbaar, het is er verre af, dat de bedoelingen des H. Vaders door de bladen, die van de Pauselijke Allocutie gewag maken, naar waarheid worden weergegeven.

Voor het meerendeel immers wil men in de woorden van den Paus een schrede zien van toenadering tot de erkenning en hulding van het statu quo, d. i. van berusting in den roof der Kerkelijke Staten en in de bepalingen der Italiaansche waarborgwet, als eenige eisch van 's Pausen onafhankelijkheid.

Welsprekender dan menige bewijsovervoering is een artikel van de *Osservatore Romano*, dat een

antwoord geeft op de onderstelling, door de liberale bladen gemaakt. Het blad wijst op de eigen bewoordingen der Allocutie, om daaruit het betoog te leveren, dat de Paus niet minder eischt dan hetgeen hij immer geëischt heeft, en geen voorwaarden stelt dan die steeds door het belang, de waardigheid en het recht van Pausdom en Kerk werden tot plicht gemaakt. „Heeft de Paus verlangens uitgedrukt,” zoo gaat het blad voort, „nietzichten heeft de Allocutie niet geopend.”

Wat heeft zij dan wel gedaan? vraagt de *Osservatore* verder. Zij heeft een welsprekend antwoord gegeven op de beschuldigingen, die door 's Pausen tegenstanders aanhoudend tegen Hem werden ingebracht. Men wilde doen gelooven dat de Paus behagen schepte in het doen voortduren van den strijd tusschen den Italiaanschen Staat en de Kerk; dat men nooit tot vrede komen zou, omdat de Paus den vrede niet wilde. En daarom noemde men den Paus den grootsten vijand van Italië. De H. Vader had niet noodig, zich tegen een dergelijke aantijging te verdedigen; maar door zijn Allocutie heeft hij op die beschuldigingen willen antwoorden, en daar hij zich in den geest tot zijn tegenstanders richtte meer dan tot de geloovige kinderen der Kerk, namen zijn uitdrukkingen een vorm aan, die duidelijker dan ooit van zijn onbegrensde liefde voor Italië kon getuigen. Hij verlangt den vrede, en zooveel strijd als door hem gestreden, zooveel leed als hem aangedaan is, in zijn hart heeft het geen spoor achtergelaten van vijandschap tegen zijn bestrijders en belagers. Bewondering alleen voor zulk een zielegrootheid, ziedaar, meent de *Osservatore*, hetgeen door de woorden van den H. Vader kan worden gewekt. „Maar verder te gaan is den zin der Allocutie verwiigen; en meenen de bla-

den dat de Paus zijn rechten prijs geeft, alleen omdat hij op kalme wijze en met weinig woorden er van spreekt, dan bedriegen zij zich, en niet weinig. Wat geeft hun het recht te onderstellen, dat de woorden: "behoudens de eischen van gerechtigheid" een gerechtigheid zouden bedöelen binnen enger grenzen beperkt dan voorheen, dan immer door den Paus geëischt werd? De gerechtigheid is één, alleen, onplooibaar; zij brengt de terugga-ve mede van al wat is ontomen en het herstel der rechten van den H. Stoel, die door de samenzwering der geheime genootschappen zijn verkort; zij brengt het herstel mede van de wereldlijke macht, inzonderheid over de stad Rome, waar de Paus zijn zetel heeft, een macht, zonder welke geen ware, onbeperkte vrijheid voor hem mogelijk te achten is."

Op de vraag, of de Romeinsche Quaestie een nieuwe phase is ingetreden, kan zoowel een bevestigend als een ontkennend antwoord worden gegeven. Ja—in zoover de gevolgen van den Kerkroof zich steeds krachtiger in Italië doen gevoelen; ja, in zoover aan de zijde van hen, die uit eerbied voor de gerechtigheid de zaak van den Paus omhelsden, ten langen leste ook zij zich komen scharen, die erkennen slechts te handelen uit zucht tot zelfbehoud; ja, in zoover de stem des Pausen en bij haar eigen kracht én bij het gezag, dat zij ontleent aan de met den H. Stoel bevriende wereldlijke machten, niets verliest van het karakter aan den herder ook der *verdoolde* schapen eigen. Maar neen—in zoover uit de vriendelijkheid van den vorm besloten zou worden tot een zwakheid, waarmede de eigen woorden des Pausen in lijnrechte tegenpraak zijn.

GOUDEN PRIESTER-JUBILE

VAN
Z. H. PAUS LEO XIII.

Ter voldoening aan veler uitgedrukt verlangen, heeft het feest-comité besloten om ook op Curaçao eene expositie te houden van de voorwerpen die bestemd zijn om naar Rome gezonden te worden ten tijde van het gouden jubelfeest van onzen H. Vader.

Deze tentoonstelling zal plaats hebben op den 8n., 9n. en 10n. Augustus a. s., in de zaal van het Klooster der Zusters van Liefdadigheid, waar thans de klassen van de *derde Afdeeling* gehouden worden. Gedurende de drie genoemde dagen zal het lokaal der expositie voor het publiek toegankelijk zijn: 's morgens, van 8 tot 11 uur; 's namiddags, van 4 tot 8 uur.

Ook heeft het Comité bepaald en vastgesteld een entre-egeld van *vijf en twintig centen*. De opbrengst van dit entree-geld zal later besteed worden ten voordeele der Katholieke armen van ons eiland.

Het Comité noodigt nogmaals allen uit, die iets vervaardigd hebben voor de *Vaticaanse Tentoonstelling*, dit uiterlijk op den 5n. Augustus a. s. te willen inzenden.

Namens het Comité
Pr. fr. W. G. WILLEMS, ORD. PRÆD.
President.
JAMES CORSEN.
Secretaris.

HUBILEO SACERDOTAL

S. S. PAPA LEO XIII.

A fin di satisfacer deseño di mucho di esnan koe a contribui na haci koe Curaçao Catolica sea representá den *Exhibicion Vaticana*, koe lo sosode na e solemne ocasion di nos Santo Padre su hubileo di oro—Comision pa celebracion di e fiesta na Curaçao a resolve di tene aki un exposicion di toer e regalonan, coe cual Catolicanan di nos Vicariato kier haci un humilde manifestacion di nan amor pa nan Soberano Pontifice.

E exposicion—aki lo sosode riba dia 8, 9 i 10 di Augustus den sala di Conbentoe di Zusteran, na oenda awendia tin clasenan di *derde Afdeeling*. Durante e tres dianan mencionan e local di exhibicion lo ta habri pa público: mainta, di 8 te 11 ora; atardi, di 4 te 8 ora.

Comision a resolve tambe, koe cada persona meste duna *diez placu* pa nan entrada den sala di exhibicion, i koe producido total di e exposicion lo ta pa beneficio di Catolica pobernan di nos isla.

Ainda un be mas Comision ta pidi toer hende, koe tin algun efecto destinar pa *Exhibicion Vaticana*, pa nan manda lo ke nan tin, di mas tardá, te dia 5 di Augustus.

Na number di Comision
Pr. fr. W. G. WILLEMS ORD. PRÆD.
President.
JAMES CORSEN.
Secretario.

NIEUWSBERICHTEN.

CURAÇAO.

Gouvernements Besluiten.
Curaçao, den 14n. Juli 1887.

Bij Koninklijk besluit van den 3n. Juni 1887 No. 24 is bij de landmacht in *West-Indië* bevorderd tot majoor der Infanterie, Commandant der troepen en van het garnizoen in Suriname, de Kapitein der Infanterie A. Boomgaard, van het garnizoen op Curaçao.

Bij beschikking van den Minister van Koloniën is aan den Heer Mr. C. A. H. Barge, Lid van het Hof van Justitie in de kolonie Curaçao, tot verder herstel van gezondheid eene laatste verlofsverlenging verleend voor den tijd van zes maanden.

De Heer Malville Wood Cruger, lid van den Raad van Justitie op *St. Eustatius*, met ingang van den 16n. Augustus e. k., voor den tijd van twee jaren benoemd tot Rechter-Commissaris belast met de instructie van strafzaken bij voormelden Raad.

Bepaald, dat alle vaartuigen komende van *Key-West (Florida)* wegens aldaar voorgekomen gevallen van gele koorts, in de *Caracas-baai* aan eene quarantaine zullen worden onderworpen van veertien dagen met inbegrip van de reis.

De Gouvernements Secretaris,
HELLMUND.

—Verleden Zaterdag in den voormiddag is het Engelsche oorlogstoomschip *Comus*, commandant *Jackson*, van hier naar Barbados vertrokken.

De hoofdamtenaar van het Britsche Departement van Buitenlandsche Zaken, de Heer Hill, die zich aan boord bevond, begaf zich jl. Dinsdag per stoomschip *Dee* van de R. M. C., naar Columbia. Hier zegt men, dat de heer Hill belast is met de regeling van eenige geschillen, die de Engelsche regeering in die streken te vereffenen heeft.

—Zondagmorgen jl., bij het binnenvoeren in de haven, geraakte het Engelsche stoomschip, *Jamaican* tegenover het Waterfort aan den grond. Eerst in den namiddag slaagde men er in het schip af te brengen, na het lossen van een groot gedeelte der lading. De *Jamaican* bekwam gelukkig geen schade.

—Uit vertrouwde bron vernemen wij, dat eenige vaatjes vol van de laatste alhier ingevoerde bronzen pasmunt, welke onlangs naar Holland verscheept zijn geworden,

van daar met het stoomschip *Prins Maurits*, van den K. W. I. M. D., teruggezonden zijn geworden, om reden, dat de invoering daarvan in het Moederland verboden is.

NEDERLAND.

—Het onderwijsvraagstuk is belist, zoodat de Katholieken, de anti-revolutionairen, de conservatieve en een deel der liberale partij zich bevredigd hebben verklaard.

Het bestaande Grondwetsartikel 194 luidt aldus:

Het openbaar onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg der regeering.

De inrichting van het openbaar onderwijs wordt, met eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen, door de wet geregeld.

Er wordt overal in het Rijk van overheidsweg voldoende openbaar lager onderwijs gegeven.

Het geven van onderwijs is vrij, behoudens het toezicht der overheid, en bovendien, voor zoover het middelbaar en lager onderwijs betreft, behoudens het onderzoek naar de bekwaamheid en zedelijkheid des onderwijzers; het een en ander door de wet te regelen.

De Koning doet van den staat der hooge, middelbare en lagere scholen jaarlijks een uitvoerig verslag aan de Staten-Generaal geven.

Het thans aangenomen artikel luidt:

Het geven van onderwijs is vrij.

Het onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg der regeering.

Het toezicht van de overheid op het onderwijs, en, voor zoover het lager onderwijs betreft, de aan den onderwijzer te stellen eischen van bekwaamheid en zedelijkheid, worden door de wet geregeld.

De Koning doet van den staat der hooge, middelbare en lagere scholen jaarlijks een uitvoerig verslag aan de Staten-Generaal geven.

Volgens dit nieuw artikel dus, is het onderwijs een voorwerp van de aanhoudende zorg der regeering, en niet het openbaar onderwijs alleen en uitsluitend.

"Het geven van onderwijs is vrij." Vrij, zonder met behoudens dit en behoudens dat, van het oude artikel.

Eindelijk is door het nieuw artikel de alinea vervallen: "Er wordt overal in het Rijk van overheidsweg voldoende openbaar lager onderwijs gegeven."

BUITENLAND.

ROME.—Onder voorbehoud vermelden wij dat de in deze stad verschijnende *Fanfulla* zegt: Pruisen, Beieren, Oostenrijk en Spanje hebben reeds hun toetreding beloofd tot een internationaal Congres ter opsporing van de middelen voor een verzoening tusschen Italië en het Vaticaan. Daarentegen verzekert de *Kreuzzeitung* dat 's Pausen nieuwen staatssecretaris Rampolla in zijn circulaire aan de Pauselijke nuntiusen, waarbij hij hun kennis geeft van het aanvaarden zijner betrekking, de quaestie betreffende de verzoening van het Vaticaan met de Italiaansche regeering niet heeft aangeroerd.

—De *Agence Havas* maakt melding van de volgende dépêche, die wij ook onder voorbehoud mededeelen: "De hertog van Norfolk, die door den Paus ontvangen is, heeft met den H. Vader gesproken over een geregelde diplomatische zending tusschen Groot Britannië en den H. Stoel. Het torij-ministerie meent zich op dit terrein te mogen wagen omdat het overtuigd is van de welwillende onzijdigheid van de liberale partij, zoodals blijkt uit een brief door lord Granville aan Salisbury hieromtrent geschreven. De reis naar Londen door Mr. Ruffi, nuntius van den Paus te München, die het Vaticaan vertegenwoordigd heeft tijdens de jubilé-feesten van koningin Victoria, wordt genoemd als eerste resultaat der onderhandelingen van den hertog van Norfolk."

De Paus verwacht veel goeds van deze toenadering tusschen Londen en Rome. In de vooraanstaande onderhandelingen is het Iersche vraagstuk zorgvuldig op den achtergrond geplaatst. De Engelschen behouden zich voor deze quaestie ook aan te

roeren, maar eerst dan wanneer de diplomatieke verstandhouding officieel is vastgesteld. Het is waarschijnlijk dat Leo XIII alsdan zal besluiten in de Iersche zaken tusschen beide te komen.

—Naar gemeld wordt, heeft de H. Vader van verschillende bekende publicisten rapporten verzocht omtrent den socialen toestand in hunne respectieve landen. Dit verzoek is door Z. H. gedaan met het oog op de samenstelling der Encycliek over het sociaal vraagstuk, welke de H. Vader voornemens is in September a. s. uit te vaardigen.

—De koning van Italië heeft zelf den aartsbisschop van Milaan door een telegram gemeld, dat hij hem tot ridder van de Annonciade-orde benoemd heeft. Delegaties van het kapittel, waaronder zich de pastoor der Kathedraal bevond, zijn den aartsbisschop geluk gaan wenschen; afgevaardigden van het gemeentebestuur hebben insgelijks gedaan. Een pastoor uit de stad heeft den prelaat in zijn naam en in dien van verscheidenen zijner medebroeders een brief van gelukwensching aangeboden, waarin o. a. gezegd wordt: dat deze decoratie in hun oog niet alleen een teeken van welwillendheid is, maar dat men deze gebeurtenis mag vastknoopen aan de jongste pogingen van den Paus ten gunste van eene toenadering tusschen de natie en de Kerk.

—De antwoorden van de ministers Zanardelli en Crispi, op de interpellatie van den afgevaardigde Bodio gegeven, besprekende, (zie de *Amigo* N° 182) zegt de *Moniteur de Rome*, dat daardoor dit debat niet gesloten wordt; integendeel, het kan iederen dag voortgezet worden.

—De Kamer van Afgevaardigden heeft een crediet van 20,000,000 lires voor de expeditie van Massowah toegestaan. Gedurende de debatten zeide de minister Crispi, dat een Europeesch oorlog niet te vreezen is en dat Italië met Engeland op goeden voet staat. De heer Manzini verklaarde, dat het drievoudig Verbond gunstig is voor Frankrijk, omdat het den oorlog voorkomt.

BERLIJN.—De *Germania* bericht uit Rome, dat prins Paul van Mecklenburg tot de Katholieke Kerk is overgegaan.

—Natuurlijk maken de Duitsche bladen zich geweldig boos over de onaangenaamheden, waaraan hun landgenooten in Rusland zijn blootgesteld; maar de Russische pers wijst daartegenover op de anti-Poolsche maatregelen in Pruisisch Polen, en daarin kan men haar geen ongelijk geven.

Als Von Bismarck zich verbeeldt de Elzas-Lotharingers en de Polen met geweld te kunnen verpruisen en daartoe ook de meest krasse middelen niet onbeproefd laten, heeft hij er zich niet over te verwonderen, dat de Russische regeering de Duitschers op haar gebied door den knoet tot Russen wil maken. Intusschen is het zeer de vraag of dergelijk drijven wel bijzonder bevordelijk is tot bevestiging van de eenheid des rijks en van den Europeeschen vrede, waarvan de Kanselier in zijn laatste redevoeringen zoo hoog opgaaf.

In elk geval strekt de harde behandeling der Elzassers volstrekt niet, om de spanning te doen bedaren, die weinige maanden geleden de uitharsting van een nieuwen Fransch-Duitschen oorlog deed vreezen. Al is generaal Boulanger ook tot zwijgen gebracht, dat neemt niet weg, dat duizenden Fransen het met hem eens zijn. Wel drijft de regeering de Duitschers niet uit, gelijk in den Elzas de Fransen over de grenzen worden gezet, maar toch zijn volgens de *Frankfurter Zeitung* een groot aantal Duitschers wel verplicht uit eigen beweging Frankrijk te verlaten en naar hun vaderland terug te keeren. De werk-bazen zenden hen namelijk weg, met het gevolg dat zij hun broodwinning verliezen.

Is het niet opmerkelijk dat in een tijd als de onze, waarin zoo druk met vrijheid, verdraagzaamheid en humaniteit geschermd wordt,

dergelijke buitensporigheden van ras-senheit, onverdraagzaamheid en verdrukking aan de orde van den dag zijn? Zooveel is zeker, dat zoolang de regeeringen zelve blijven handelen als Von Bismarck in den Elzas en de Russen in Polen de humaniteitsmannen van geen eeuwigen vrede behoeven te droomen.

— Men herrinnert zich, dat Windthorst, de beroemde leider van het Deutsche Centrum, de giften die hem door zijne vereerders waren aangeboden, weigerde, doch hen aan spoorde om mede te werken tot opbouw van eene Katholieke Kerk in Hanover.

Die giften, ingezameld onder de benaming „Windthorst-Spende” zijn reeds gestegen tot een bedrag van ruim 300,000 mark.

— Nu is het geen kanker meer De laatste telegrammen melden, dat de Kroonprins lijdende is aan eene verkoudheid, zóó zelfs dat zijn toestand bedenkelijk is; maar... de Engelsche dokters, die Z. K. H. behandelen, hopen dat hij herstellen zal.

— De beteugelende maatregelen tegen de Fransgezinden worden steeds nog in den Elzas voortgezet.

LONDEN.— De Iersche quaestie houdt in Engeland meer dan ooit de gemoederen bezig.

De uitzetting der onwillige pachters gaat nog altijd door; en daarbij hebben soms hevige botzingen plaats. Ook te Bodijke kwam het tot ongeregeldeheden. De pachters, gesteund door hun vrienden, verzetten zich krachtig tegen de ontruiming en bestookten de politie met kokend water en steenen. De agenten wisten zich echter met paraplus te beschermen, baanden zich een weg naar binnen, door een gat in den muur te breken, en verdreven de weerspanningen met de bajonet.

— Het schip *Sir John Laurence* is met 730 Hindoe-pelgrims met man en muis vergaan. De pelgrims waren op reis naar Poore, voor het Rakjatra-feest bij den tempel van Jagernauth.

— In antwoord op eene vraag, in het Lagerhuis gedaan, zeide de onderstaatssecretaris van Buitenland-sche Zaken, dat de regeering geen kennis draagt van eenige nota, die tusschen Frankrijk en Turkije zou gewisseld zijn, en verder dat er geene onderhandeling met Frankrijk daarover heeft plaats gehad. Tevens verklaarde de spreker, dat er geene vrees bestaat, dat Engeland in oorlog zal komen.

— Er wordt gemeld, dat de Sultan van Turkije zich zoo beleedigd gevoelt over de bedreigende houding van Frankrijk, dat hij de Anglo-Turksche Conventie zal bekrachtigen.

— Op den eersten dezer maand deelde de heer Balfour mede in het Lagerhuis dat de derde lezing van de *Coercion-bill* den 5d. zou plaats hebben. Gladstone verklaarde, dat hij een voorstel zal doen om dat wetsontwerp te verwerpen.

— De graaf van Parijs bevindt zich te Jersey. Een groot aantal Royalisten heeft demonstratiën ter zijner eere gehouden.

— In eene zitting van het Heerenhuis, gehouden op den 5n. dezer, deelde Lord Salisbury mede, dat Turkije de Anglo-Turksche Conventie niet bekrachtigd heeft en dat Sir Henry Drummond Wolff, de speciale afgezant van Engeland, aangezegd is geworden om Constantinopel te verlaten.

PARIS.— Men bericht, dat de Commissie uit de Kamer het ontwerp heeft aangenomen waarbij de heer Boyassett de afschaffing van het Concordaat voorstelt.

— De politie heeft hier een schilderij, generaal Boulanger als een Redder voorstellende, in beslag genomen.

— De *République Française* valt generaal Boulanger aan wegens zijne politieke kuiperijen, en het blad verheugt zich dat de oud-minister van Oorlog naar een verwijderde

plaats gezonden is. Onlangs werd Boulanger tot bevelhebber van het 13e legercorps te Clermont Ferrand benoemd.

— De Begrootings-commissie is overgekomen om de voorgenomen mobilisatie van het leger wegens bezuiniging, uit te stellen. De minister Ferron zou de commissie medegedeeld hebben, dat de mobilisatie 8 miljoen francs zou kosten.

— De Kamer van Afgevaardigden heeft eene motie aangenomen waarbij de oproeping van studenten tot het verrichten van militairen dienst uitgesteld wordt en dat dit uitstel in zekere gevallen zelfs voor den tijd van vier jaren kan worden verleend.

— Het *Journal des Débats* protesteert met nadruk tegen de voortdurende bezetting van Egypte door de Engelschen.

— Rouvier, de Minister-president en Minister van Financiën heeft zijn begroting opgemaakt om die voor te leggen aan de Kamer van Afgevaardigden. Hij stelt voor een evenwicht te brengen tusschen de ontvangsten en uitgaven van den Staat door de begroting te besnoeien tot het bedrag van 129 miljoen francs. Van deze som komen 69 miljoen onder de rubriek: gewone uitgaven en 60 miljoen onder buitengewone uitgaven, te staan.

BRUSSEL.— Door den aartsbischof van Mechelen is in zijne huis-kapel het H. Doopsel toegediend aan een inboorling van Congoland, den zoon van een stamhoofd. Zoowel op maatschappelijk als op godsdienstig gebied had de knaap zich zeer snel ontwikkeld.

De koningin heeft zich bij de doop-plechtigheid laten vertegenwoordigen door de echtgenoot van den burgemeester van Antwerpen en schonk den doopeling een prachtig gouden horloge met ketting. Hij kreeg de namen van Henri Leopold.

ST. PETERSBURG.— Naar de *Daily News* uit de hoofdstad verneemt, is de Russische gezant te Constantinopel in ongenade gevallen, omdat hij niet bij machte is Engeland te neutraliseren. De betrekkingen tusschen Rusland en Turkije zijn bepaald gespannen. De Porte acht Rusland's taktiek vexatoir en weigert verder Rusland's adviezen aan te hooren.

— Een keizerlijke ukase schrijft de uitzetting voor van alle vreemdelingen, die bij het beheer der bosschen van Polen werkzaam zijn binnen een tijdverloop van veertien dagen.

Bijna al deze vreemdelingen zijn Duitschers.

WEENEN.— Een bericht uit Sre-gedin meldt, dat de golven de sluizen en de dijken weggespoeld hebben. Over een onmetelijke uitgestrektheid staan de velden, welke Tapa en Mako omgeven, onder water. Alles is verwoest.

De overstromingen in Hongarye zijn nog sterker geweest. 600 hof-steden stonden onder water. Later is dit overstromde gedeelte nog door een orkaan geteisterd. De toestand der stad Mako was verschrikkelijk. De brullende golven hebben de dijken vreeselijk gehavend. Vijf en twintig honderd inwoners en soldaten hebben al dien tijd op post gestaan om overal, waar zich een dijkbreuk zou voordoen, die onmiddellijk te herstellen. Verscheidene menschen verloren het leven gedurende den storm. Aan de oostzijde der rivier is het meerendeel der huizen ingestort.

MISIE CATOLICANAN NA AFRICA.

CARTA di Monsenior LAVINHAO, Obispo di Pacando, Vicario Apostólico di Nyanza, na Sociedad di propagacion di Fé.

— Seniores! Mi ta dirigi mi tantoe na boso como na lesadornan di boso courant, participando boso e persecusjonan

eruel koe ta existi den un dje reinonan, koe ta hasi parti di mi mision extendir den reino Ouganda. Ajá, mi mes a haci servicio apostólico, promé koe mi a bira Obispo, como superior di Sta. Maria de Rubaga.

Pa gracia di Dios palabra di salvacion a cuminsa duna fruta abundante den e pover pueblonan-aki, koe ta derar bau di toer sorto di supersticion i vicio. Diferente grupo Cristian tabata lamanta i plama nan mes toer dia mas tantoe; mil i mil di e negernan koe a bira cristian tabata asisti na nos predicacion. Ma rei Uteza, excitar principalmemente pa e Muzelmannan koe tabata negosja catiboe, a moestra pronto koe e kier a bai contra dje movimiento-ai, te hasta coe forsa mea. Misionarionan a haja bon pa mas prudencia di evita pa algun tempoe e storm koe tabata menasa nan, i na e tempoe-ai mi tabata jamar pa toema e carga pisar di episcopado i pa mi a goberna huntoe asina un terreno extendir.

Ma Uteza a moeri poco dia despues, i soe jioe Mouanga koe mi tabata conose personalmente i pa e via-ai tabata hopi bon pa nos, a jama nos misionarionan den su Capital atrobe. Ma diferente motiboe, mes cos koe tem di Uteza, a haci su jioe tambo desconfiar i haciele troca di cordamento. Ora mi a jega di Carthago, na oenda mi a ricibi consagracion Episcopal cerca nos Rev. Padre S. E. Cardinal Lavigerie, mi a haja e nobo tristoe, koe toer cos tabata na un estado deplorable den mision di Ouganda. Mi superiorian a taha mi di toema mi residencia ai, existiendo un persecusjon koe lo a stroba mi den direccion di otro partinan di mi vicariato.

Ma controer mi a corda koe lo tabata posible pa mi mes a convence mi di e situacion, i doena mi roeman misionarionan di Algiers i e cristian nobonan animacion i consuelo necesario.

Seniores, boso conose kaba toer e particularidadnan-aki; mi ta repiti nan aki den poco palabra solamente pa hasi loka ta sigi mas comprensible.

Den mi promé carta mi a papia coe boso riba bolbementoe di misionarionan den Ouganda i riba nan bon acogida koe nan tabatin cerca rei Mouanga. El a bisa públicamente, koe Dios a poné riba trono pa motiboe di nos i di Cristiannan oracion. Pa moestra su gradicimientoe na Dios, el a renuncia públicamente supersticionnan di su tatanan. E tabata resa coe gustoe *Nos Tata* i sinjéle na su súbditonan, excitando nan pa nan toema instruccion, i é tabata doena na nos neofitonan empleo di gobierno. E último-aki a doene un prueba espléndida di nan fidelidad.

Algun luna despues di morto di Uteza, e hende grandinan dje reino-ai a forma un lamantamentoe contra su bida, pasobra nan a mira koe e rei nobo kier a bandona tradicion paganonan di tera, i asina bin forsa nan toema un religion koe tabata completamente contrario na nan vicionan. Nan tabata prepara den un reunion pa hinké coe nan lansa i grita su roeman mas chikitoe pa rei. Tres Cristian: Joseph Mkasa, Andreas Kagona i un otro, a descubri e complot, i nan a spiérta Mouanga, doenando é siguransa koe é por confi riba nan, riba toer cristian i riba toer esnan koe ta bau di nan, esta riba 2000 homber harnar.

Rei a manda jama Katikiro, su promé ministro, koe tabata na kabes dje complot, i declaré koe é tabata sabi toer cos. Katikiro a cuminsa jora, pidi pordon i prometé atrobe fidelidad. Mouanga a pordoné i toer otronan, koe tabata den dje complot. Dje dia-ai e ministro a kohe vengansa eterno coe Cristianan. El a resolve di destruinan toer, i di cuminsa coe esnan koe tabatin mas influencia. Tabata p'é un guerra di bida ó morto; pasobra rei a declara koe lo el a doena su puesto na Joseph Mkasa, koe tabata conocir como masá bon Cristian cerca toer hende, i koe lo el a pone André Kagona pa hefe superior. El a

busca di toer manera pa moesta rei koe Cristiannan tabata peligroso, koe nan tabata keda fiel n'é tantem koe nan ta poco, ma koe asina nan haja mando nan lo tumbé for di trono i pone un di nan na lugá.

Manera costumier aki tambe calunnia a larga algo atras. Mouanga, sin hustamente declaré contra Cristiannan, a cuminsa desconfia nan i el a halé for di un religion koe tabata prohibi crueldad, inhumanidad i poligamia, costumernan koe ja tabatin raiz den reino di Ouganda. El a larga su súbditonan contoer coe libertad di ricibi instruccion den berdadan di fé, i é tabata tené, tantoe na público como na particular, amigoe di misionarionan Católico, kende nan ta jama n'e tera-aki *Baganzi ba Kabaka*, amigoe nan di rei. Den algun luna 244 di e negernan di nos catisasji a ricibi Sacramento di Bautismo; ainda sjete ó ocho cientoe mas tabata bini nos catisasji coe un fidelidad, koe nos a contra solamente bau di hendenan di Baganda.

Don dje tempoe-ai a bini noticia, koe Alemannan a vence riba un parti di Africa—Central. Den tera di negernan toer blancoe ta partida di otro. Podisé nos tabata coe toer nos bon palabranan solamente spion pa habri camina pa e vencedornan. Den di esai nan a haja nobo koe un blancoe koe tabatin un escorte fuerte, a parse na *Bousoga* i el a bai na Ouganda. Segun mi no sa ki profesia, vencedornan mester a bini dje banda-ai. Tabata un movimiento general. E talbiage tabata un obispo Anglicano jamar Hannington. Mouanga no tabatin mas koe un medio pa scapa peligro, esta: koe e troepa koe tabata bringa na *Bousoga* lo a mata e blancoe i su sigidornan.

Joseph Mkasa, un Cristian i consagero secreto di rei, tabata hasi toer loka é por pa rei comprende koe é no tabatin nada di teme e estrangero; koe ja é no kier permiti den su reino, é stroba su entrada sin mancha su manoe coe su sanger. Padre Lourdel i Joseph a hasi nan posible, i a la fin nan a logra di convence rei pa é duna un contra-orde; ma sea koe e orde no tabata mandar, ó koe el a jega muchoe laat, nan a mata pover Hannington coe toer su hendenan, i toer pasonan di Padre Lourdel i Joseph tabata sirbi como pretexto pa convence Mouanga, koe nan, koe tabata pidi mas tantoe, tabata su enemigonan di mas grandi. Katikiro, koe tabatin vengansa principalmemente coe Joseph, a hasi uso di esai pa pidi su morto. Rei tabata aprecia fabornan koe Joseph a moestré; é tabata conose su prudencia i é tabata admira su consagracion. P'esai promé bé el a nenga proposicion di ministro. Ma esaki a sigi hasi su esfuerso. E tabata moestra koe Joseph tabata un dje grandinan koe tabata masjá marar na nos religion, i p'esai mester a consideré como un enemigo, kende Mouanga mester a desconfia. A la fin Mouanga a acepta.

Toer hende tabata stima Joseph. Su puesto tabata tresé constantemente na relacion coe Rei. Sin hasi uso di esai, manera su antecesornan, pa hasi ni un ni otro maloe, é tabata percura di ta útil pa nan, i mas di un tabatin di gradici na su prudencia ó na un bon palabra di dje na ora, koe nan no a perde nan puesto ó nan bida mes. Mkadjanga, un dje berdugonan di mas cruel di rei, tabata apreciéle. Esaki kier a tarda coe su matamentoe den speranza koe Mouanga lo a hala su sentencia atras. Ma como Mouanga mes tabatin miedoe, koe ora su rabia baja lo é hala su mandamentoe aden, el a manda e berdugo mata Joseph inmediatamente.

E ta sigui.

NOTICIA.

Pueblo soberano, ma liberalnan meste ta baas.

Mes cos koe ta sosode na Holanda, liberalnan di Bélgica ta haja nan purá coe nan roemannan, socialistanan. Socialistanan ta existi koe toer hende sin distincion mes.

